

Anton Meden

Zveza staršev kot pomemben člen šolskega sistema v demokratični družbi

Povzetek: Podan je kratek pregled organiziranja staršev osnovnošolskih otrok v samostojni Sloveniji. Navedenih je nekaj ključnih sprememb zakonodaje z vidika pristojnosti sveta staršev in kronološki pregled povezovanja staršev v organizacije, ki presegajo okvir posamezne šole. Predstavljena je tudi kratka primerjava z organiziranjem staršev v evropskih državah. Posebej je izpostavljen pomen sodelovanja staršev z drugimi deležniki šolskega sistema na vseh ravneh od posameznika in posamezne šole do države. Orisano je trenutno stanje povezovanja staršev v Sloveniji in na kratko je predstavljena Zveza aktivov svetov staršev Slovenije (ZASSS) kot najbolj reprezentativna nacionalna organizacija staršev, ki ima pravno podlago v krovnem šolskem zakonu.

Ključne besede: povezovanje staršev, starši – šola, ZASSS

UDK: 37.064.1

Strokovni prispevek

Dr. Anton Meden, redni profesor, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo, Večna pot 113, SI-1000 Ljubljana, e-naslov: anton.meden@fkkt.uni-lj.si

Uvod

Znanje je eden temeljnih pogojev, da se posameznik lahko uspešno vključi v sodobno družbo, v njej prevzame ustrezne naloge in na podlagi tega tudi preživlja sebe in svojo družino. Zato je pridobivanje znanja kot del izobraževanja ena temeljnih potreb vsakega človeka, njeno zagotavljanje v osnovnem obsegu pa je že dolgo institucionalizirano in organizirano v zgodnjih letih, ko je otrok že primerno zrel in še učljiv. Izobraževanje je neizogibno povezano z vzgojo, oboje skupaj pa naj bi zagotavljalo oblikovanje človeka v osebnost z optimalno razvitimi zmožnostmi in kompetencami. Kakovostna vzgoja in izobraževanje sta zato pomembna temelja ne samo osebnega razvoja posameznika, ampak tudi napredka in blaginje družbe. Zato danes za šolstvo skrbijo prav temu namenjene državne institucije. Kljub temu pa starši otrok ostajajo nosilci odgovornosti za izobraževanje in vzgojo svojih otrok in zaradi tega tudi nosilci pravic, ki izhajajo iz te odgovornosti. *Ustava RS* namreč v 54. členu med drugim določa: »Starši imajo pravico in dolžnost vzdrževati, izobraževati in vzgajati svoje otroke.« (*Ustava...* 2001, str. 36) To pomeni, da šolski sistem staršem ne odvzame pravice in dolžnosti vzgoje ter izobraževanja njihovih otrok, jim pa omogoči, da se ta dejavnost delno opravlja v šoli. Da lahko starši ob tem ohranijo ustavno pravico usmerjanja vzgoje in izobraževanja lastnih otrok, jim je zagotovljen določen vpliv na delo šole in v določeni meri tudi izbira šole. Vpliv oziroma soudeležba staršev je možna na več ravneh: na individualni, oddelčni, šolski, občinski/regionalni in državni, v času meddržavnih povezav, kot je na primer Evropska unija (EU), pa tudi na mednarodni ravni (Meden 2012, str. 53).

V Sloveniji soudeležbo staršev v šolskem sistemu zagotavljajo tako krovni zakon s področja vzgoje in izobraževanja ter *Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja* (ZOFVI 1996) kot tudi *Zakon o osnovni šoli* (ZOSn 1996), podrobneje pa jo urejajo tudi nekateri podzakonski akti. Že prvotno besedilo ZOFVI (ZOFVI 1996) je omenjalo nekaj oblik sodelovanja staršev s šolo (govorilne ure, roditeljski sestanek, svet staršev, svet zavoda). Govorilne ure so individualna oblika udeležbe staršev pri šolanju otroka, roditeljski sestanki pa so širša oblika, kjer tematika ni omejena na enega učenca, ampak na oddelek. Pristojnosti sveta staršev in sveta šole sežejo do ravni šole oziroma zavoda. ZOFVI je leta 1996 svetu

staršev poleg »opravljanja drugih nalog v skladu z zakonom in drugimi predpisi« določil še šest pristojnosti, od katerih so štiri posvetovalne (predlaganje nadstandardnih programov, dajanje mnenja o programu razvoja in *Letnem delovnem načrtu* (LDN), razprava o poročilih ravnatelja, obravnava pritožb staršev), dve pa odločevalni (dajanje soglasja za nadstandardne storitve in volitve predstavnikov staršev v svet šole) (Meden 2014, str. 254).

Zakonodaja se je z razvojem sistema dopolnjevala tudi glede soudeležbe staršev. *Novela ZOFVI* iz leta 2006 (Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja 2006) je prinesla novo pristojnost sveta staršev, in sicer dajanje mnenja o kandidatih, ki izpolnjujejo pogoje za ravnatelja. Večji poseg v pristojnosti in delovanje sveta staršev je prinesla še *Novela ZOFVI* leta 2008 (Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja 2008), ki določa, da šola daje tehnično in materialno podporo za delovanje sveta staršev, da svet staršev sodeluje tudi pri pripravi vzgojnega načrta in pravil šolskega reda, da svet staršev voli predstavnike tudi v druge organe šole, ne le v svet šole, da lahko sprejme lastni program dela in da lahko ustanavlja delovne skupine. S temi spremembami je bilo zagotovljeno, da se o vseh pomembnih temah na šoli izrečejo tudi starši, v okviru delovnih skupin pa lahko tudi aktivno sodelujejo v delu šole. Prvič pa je bila takrat v slovenski šolski zakonodaji zapisana možnost povezovanja staršev tudi na ravneh, ki presegajo posamezno šolo. Dodatni odstavek, ki je bil s to novelo dodan v 66. člen *ZOFVI*, namreč navaja: »Sveti staršev se lahko povežejo v lokalne oziroma regionalne aktivne svetov staršev. Lokalni oziroma regionalni aktivni svetov staršev lahko ustanovijo nacionalno zvezo aktivov.« To določilo je Državni zbor RS dodal v zakon na pobudo tedaj že obstoječih prostovoljnih združenj (aktivov) svetov staršev in jih tako potrdil, hkrati pa je sprejel možnost oblikovanja nacionalne zveze aktivov kot dela šolskega sistema (Meden 2012, str. 56; Meden 2014, str. 257).

Da sta potreba po povezovanju staršev in tudi njena realizacija prehiteli zakonodajo, ni nenavadno; podobno se dogaja tudi v drugih tranzicijskih državah, ki predstavljajo tako imenovane »nove« članice EU. Da je povezovanje staršev na ravneh, ki presegajo posamezno šolo, pričakovano in pravzaprav nujno, pa je mogoče sklepati iz kratkega pregleda povezovanja staršev v tako imenovanih »starih« članicah EU in drugih primerljivih evropskih državah.

Povezovanje staršev v evropskih državah

Leta 2005 je evropska informacijska mreža Eurydice objavila raziskavo o vlogi staršev v šolskih sistemih EU (*The role of parents ... 2005*), ki zajema soudeležbo staršev na vseh ravneh, od individualne do nacionalne, v šolskih sistemih 18 evropskih držav. Tedanje stanje je danes sicer v marsikateri državi že preseženo, a raziskava kljub temu ostaja uporaben vir informacij.

Kot je bilo že omenjeno, imajo prav vse »stare« članice EU tako ali drugače organizirano vsaj eno nacionalno starševsko organizacijo, ki deluje že več desetletij, v »novih« članicah EU pa so se organizacije staršev začele oblikovati

v devetdesetih letih prejšnjega stoletja, ko so se države in z njimi šolski sistemi demokratizirali.

Nacionalna združenja staršev so večinoma oblikovana na dva načina: bodisi kot civilna društva z individualnim, kolektivnim ali mešanim članstvom bodisi kot »predstavniška piramida«, ki praviloma izhaja iz ravni organiziranja staršev posamezne šole, ti pa se prek predstavnikov povežejo na višjih ravneh. V nekaterih državah obstaja in vzporedno deluje več nacionalnih starševskih združenj, ki so lahko organizirana na različne načine. V nekaterih primerih se med seboj dopolnjujejo, v drugih pa zastopajo različne interese (pogosto je sobivanje katoliških in sekularnih starševskih zvez, na primer v Španiji, Italiji, Franciji, Belgiji, na Nizozemskem, Portugalskem ...) (Cankar idr. 2008, str. 22).

Nacionalne starševske organizacije imajo običajno vlogo posvetovalnega telesa za resornega ministra (na primer v Avstriji, Nemčiji, na Norveškem, Švedskem ...), lahko pa so predstavniki starševskih združenj v posvetovalna telesa vključeni skupaj z drugimi deležniki. Redno letno ali polletno srečevanje s predstavniki nacionalnih starševskih organizacij je v številnih evropskih državah za šolskega ministra obvezno. Finska in Velika Britanija, kjer deluje več nacionalnih starševskih združenj, sta izjemi, saj je v teh državah zakonsko zagotovljen vpliv staršev predviden le do ravni posamezne šole. Razlog je v veliki decentraliziranosti šolskega sistema, ki na nacionalni ravni nima popolnoma določenega kurikula in ga lahko na lokalni ravni, ob soudeležbi staršev, bistveno prilagodijo (prav tam).

V nadaljevanju je za ilustracijo navedenih nekaj primerov organiziranja staršev na nacionalni ravni v evropskih državah. Razvidna je velika raznolikost načinov organiziranja in delovanja.

V Avstriji je povezovanje staršev zelo razširjeno in pestro. Prevladujejo društva z individualnim članstvom, ki prek krovnih zvez segajo do državne ravni. Nacionalna organizacija Austrian Parents Association (APA) na državni ravni zastopa dve taki združenji in sodeluje z resornim ministrstvom v vseh zadevah šolstva (prav tam).

Danska nacionalna organizacija Skole og Foraeldre (SOF), ki zastopa večinoma starše, je združenje svetov šol, v katerih pa imajo starši krepko večino (svet šole je sestavljen iz sedmih predstavnikov staršev, dveh predstavnikov učiteljev in dveh predstavnikov učencev oziroma dijakov). Vanjo je vključena velika večina (skoraj 90 %) svetov šol, financirajo se s članarino, ki jo plačujejo matične šole, za tehnično podporo delovanja pa na nacionalni ravni zaposlujejo okrog deset polno zaposlenih uslužbencev. Podobno število zaposlenih ima tudi norveška starševska zveza Foreldreutvalget for grunnoppl ringen (FUG) (prav tam, str. 23).

Na Irskem ima predstavniški sistem staršev več ravni. Na osnovni ravni izhaja iz svetov šol, od koder prihaja tudi članarina, vrhovna organizacija pa je registrirana kot civilno-družbena organizacija, katere vrhovni predstavniški organ je po zakonu posvetovalno telo ministra. Podobno kot na Danskem in Norveškem ima približno deset redno zaposlenih uslužbencev (prav tam).

Nizozemska ima štiri nacionalne zveze. Ena od njih, Zveza za javno izobraževanje (VOO), združuje 25.000 članov, ki so lahko fizične osebe, sveti šol in sveti staršev. Med posamezniki so dve tretjini staršev in tretjina učiteljev. Ukvarja se

z vsemi težavami šolstva, od nasilja do vzdrževanja javnih šol v odročnih krajih, in za svoje delovanje zaposluje več kot deset oseb (prav tam).

Na sosednjem Hrvaškem se zgledujejo po avstrijskem modelu. Deluje vrsta društev, ki vključujejo starše (vendar ne le njih) in se poskušajo povezovati v Koordinaciji udruga za djecu Hrvatske, ustanovljeni leta 2004 (prav tam).

Nacionalna starševska združenja, med katerimi nekatera delujejo že več kot pol stoletja ali celo stoletje, so že vrsto let povezana tudi v mednarodne zveze. V Evropi delujejo na primer Confédération des organisations familiales de l'union européenne (COFACE), Christian European Parents – Parents Européens Chrétiens (CEPEC) in European Parents Association (EPA). Slednja je najbolj reprezentativna, predstavlja prek 100 milijonov staršev in združuje več kot 45 nacionalnih zvez. Njeni glavni cilji so promocija aktivne soudeležbe staršev v šoli, prispevanje močnega glasu staršev za čim boljše šolo za vse evropske otroke in podpora partnerstva v izobraževanju v vsej Evropi prek širjenja dobre prakse in spodbujanja dialoga evropskih staršev (prav tam; prim. tudi EPA 2015).

Vidimo lahko, da se v razvitih demokracijah soudeležba staršev pri vzgoji in izobraževanju njihovih otrok praviloma realizira na vseh ravneh, od individualne do nacionalne oziroma tudi mednarodne. Temu sledi tudi povezovanje staršev v tranzicijskih državah. Kakovostna soudeležba staršev zahteva tudi primerne kompetence predstavnikov staršev na različnih ravneh. To opazimo tudi v našem šolstvu že na ravni svetov staršev in svetov šol. Zato je pri starševskih združenjih poleg »vertikalnega« delovanja, ki se na nacionalni ravni manifestira kot zastopanje glasu staršev v dialogu s šolskimi oblastmi, ključno in neizogibno tudi »horizontalno« delovanje, ki gradi na izmenjavi izkušenj, informiranju, širjenju primerov dobrih praks in izobraževanju ter dviga kompetence staršev, udeleženih na različnih ravneh sodelovanja v šolskem sistemu.

Kje je pri povezovanju staršev Slovenija?

Na podano vprašanje bi lahko na kratko odgovorili tako: »Na začetku poti.« Glede na desetletja delovanja starševskih zvez v Evropi so štiri leta obstoja nacionalne starševske organizacije v Sloveniji res samo začetek. Res pa je tudi, da smo na »svoji« poti, saj slovenski način organiziranja staršev ne »kopira« nobenega od evropskih, ampak ubira lastno pot, prilagojeno slovenski družbi. Čeprav se iz tujih zgledov lahko naučimo marsikaj, smo že dovolj daleč, da nam evropski kolegi povedo, da se tudi oni v nekateri vidikih zgledujejo po nas. Za boljše razumevanje sedanjega stanja pa je treba nekoliko osvetliti zgodovino povezovanja staršev v Sloveniji.

Prve oblike povezovanja staršev so bili klubi, društva, civilne iniciative, ki so se pojavili že v prvem desetletju po osamosvojitvi. Tako je v tistem času nekaj let deloval Klub staršev za boljše šolo. Članstvo je bilo individualno, delovanje pa je obsegalo predvsem javno oglašanje v medijih, opozarjanje na napake šolskega sistema in predlaganje rešitev. Podobno je v prvem desetletju novega tisočletja nekaj let deloval Odbor za starše v okviru društva Pobuda za šolo po meri človeka.

V zadnjem času prek medijev in javnih tribun deluje tudi civilna iniciativa Kakšno šolo hočemo, kjer sicer starši niso v ospredju, a so udeleženi pri delovanju. Starše je nameravalo povezati tudi pred leti ustanovljeno društvo Zveza staršev Slovenije, ki pa nikoli ni zaživelo (Meden 2012, str. 55).

Vzporedno s takimi združenji so se pred dobrimi desetimi leti začeli med seboj povezovati sveti staršev. Gre torej za v temelju drugačno organiziranost. Kot prvi so se leta 2003 povezali sveti staršev ljubljanskih osnovnih šol in svoje združenje poimenovali Aktiv svetov staršev ljubljanskih osnovnih šol. V naslednjih letih sta nastala še dva aktiva svetov staršev, primorski in domžalsko-kamniški. Vsi trije aktivni so imeli svoje predstavnike v Svetu praktikov, ki ga je kot posvetovalni organ za spremembe v šolstvu imenoval takratni minister, dr. Milan Zver. Med temi aktivni je že takrat prihajalo do izmenjave stališč in poskusov usklajevanja, potekala pa je tudi živahna razprava o možnih načinih organiziranosti (prav tam; Meden 2005, str. 21; Meden 2014, str. 255; Zaman 2008, str. 77).

Nadaljnji razvoj dogodkov je šel v smer nastajanja novih regionalnih aktivov svetov staršev, 8. junija 2011 pa je 11 tedaj dejavnih aktivov ustanovilo Zvezo aktivov svetov staršev Slovenije (ZASSS) (Okrožnica ZASSS 2011).

Danes je v ZASSS vključenih 15 aktivov, ki delujejo na področjih Ljubljane, Domžal in Kamnika, Škofje Loke, Maribora, Obale, Zasavja, Koroške, Notranjske, Pomurja, podkravških občin, zgornje Gorenjske; Gorice, Ajdovščine in Vipave, Grosuplja in zgornje severne Primorske ter Ribnice in Kočevja in pokrivajo več kot polovico osnovnih šol v Sloveniji. Izražen interes staršev na območju Celja in Posavja kaže, da se proces še ni ustavil in da se bo ZASSS še širil, že zdaj pa je med najbolj reprezentativnimi starševskimi organizacijami v Evropi, saj izraža iz svetov staršev, ki so obvezen organ v šolskem sistemu in prek predstavnikov oddelkov lahko dosežejo vse starše, kar omogoča veliko širino horizontalnega delovanja. Povezovanje svetov staršev na dveh ravneh, regijski (aktivni) in nacionalni (ZASSS), pa omogoča tudi dialog s šolskimi oblastmi na ustreznih ravneh (na primer aktiv – mestna občina, ZASSS – državni organi, pristojni za šolstvo). Prav reprezentativnost, ki temelji na široki bazi in do nacionalne ravni segajoči predstavniški piramidi, je prednost ZASSS, ki jo priznavajo in jo v nekaterih primerih želijo doseči starševske zveze drugih evropskih držav, ki so, tako kot ZASSS, članice zveze EPA.

Reprezentativnost ZASSS je priznalo tudi pristojno ministrstvo, saj so vsi štirje ministri, ki so zasedali ta položaj v času obstoja ZASSS, sprejeli nekatere oblike sodelovanja, npr. redna polletna srečanja, vključevanje predstavnikov ZASSS v tematske delovne skupine, sodelovanje pri izobraževanjih, ki jih organizira ZASSS, zagotavljanje prostorov za dejavnosti zveze in podobno.

Tako iz *Ustanovne listine ZASSS* (Ustanovna listina ZASSS 2011) in *Pravil delovanja ZASSS* (Pravila delovanja ZASSS 2011) kot tudi iz praktične izvedbe usmeritev, zapisanih v teh dokumentih, je razvidno, da delovanje zveze tudi vsebinsko (ne le organizacijsko, kar je opisano zgoraj) obsega oba vidika, ki sta se izkazala kot ključna za uspešno in učinkovito soudeležbo staršev v šolskih sistemih demokratičnih držav. To sta horizontalno in vertikalno delovanje.

Horizontalno delovanje ZASSS obsega organiziranje tematskih posvetovanj o ključnih temah v šolstvu, s poudarkom na aktivni soudeležbi staršev, izdelavo smernic za kakovostno delo predstavnikov staršev (na primer v svetih staršev, svetih šol, upravnih odborih šolskih skladov ...) in organiziranje seminarjev o konkretnih vsebinah z namenom dviga kompetenc udeležencev. Na posvetovanjih in seminarjih je velik poudarek na prepoznavanju in širjenju dobrih praks.

Vertikalno delovanje ZASSS zajema predvsem dialog o problematiki šolskega sistema s pristojnimi organi na državni ravni. Ključen za ta vidik delovanja je dober pretok informacij v obe smeri. Prav pretok informacij nekako prepleta in združuje oba vidika delovanja. Treba je zbirati pobude, mnenja, argumente ... članstva in po drugi strani poskrbeti, da članstvo dobi verodostojne informacije. ZASSS skrbi za informiranost članov in javnosti na različne načine: prek spletne strani, okrožnic, e-novic, seminarjev in delavnic ter rednih letnih posvetovanj. Za zbiranje in posredovanje informacij »iz baze« so zadolženi sveti staršev in aktivni, v načrtu pa je tudi zbiranje informacij z vprašalniki.

Povezovanje staršev v Sloveniji je torej na dobri poti. Sistem je dobro zastavljen, čeprav mu trenutne krizno-turbulentne razmere v slovenski družbi in šolstvu ne ustrezajo najbolj (vrstijo se varčevalni ukrepi, ki šolstvu ne prizanašajo, v manj kot štirih letih delovanja ZASSS se je na položaju resornega ministra zamenjalo že pet oseb). Delovanje ZASSS je dolgoročno naravnano – z evolucionim razvojem želimo dosegati dobro premišljene in med deležniki usklajene izboljšave. Pogoste večje spremembe, varčevalni ukrepi in dnevni dogodki, ki trenutno obremenjujejo šolstvo, odvrtačo pozornost, jemljejo čas in energijo, rahljajo odnose med deležniki in zagotovo kvarno vplivajo na kakovosten razvoj šolstva. ZASSS v teh razmerah poskuša delovati umirjeno, ohranjati odnose z deležniki in kljub vsemu vzdrževati naravnost na dolgoročne pozitivne spremembe. Ko bo kriza minila, bo treba šolski sistem graditi naprej, zato želi ZASSS s svojo držo ohraniti možnost, da se razvija v smeri optimalne vključenosti in sodelovanja pri nadaljnjem razvoju kakovostnega šolskega sistema, ki si ga želimo v Sloveniji.

Ob tem velja dodati, da vsi člani organov ZASSS na vseh ravneh delujejo kot prostovoljci in svoje delo opravljajo brezplačno. Taka usmeritev je zapisana v temeljne akte ZASSS in je predvidena tudi v prihodnje, kar pa ne izključuje pridobivanja sredstev za pokrivanje materialnih stroškov (so)delovanja. Ker gre za delovanje v javnem interesu, bi bilo vprašanje pokrivanja materialnih stroškov smiselno rešiti sistemsko.

Sklep

V prispevku je na več mestih zapisano, da je soudeležba staršev na vseh ravneh šolskega sistema nekako »nujna« in da demokratičen razvoj družbe tako ali drugače »pripelje« do nje. Samo po sebi se zastavi vprašanje, zakaj je tako in zakaj za dobro delujoč šolski sistem praviloma ni dovolj, da je soudeležba staršev zagotovljena le na ravni šole. Menim, da je vsebinski odgovor tu še pomembnejši od pravnega (če ustava nalaga dolžnost in zagotavlja pravico izobraževanja in

vzgajanja otrok, mora biti staršem tudi sistemsko zagotovljena soudeležba na vseh ravneh, kjer se odloča o izobraževanju in vzgoji). Vsebinski odgovor je po mojem mnenju v samem ustroju šolskega sistema, katerega središče so seveda otroci oziroma učenci, zaradi katerih šolski sistem sploh obstaja, okrog njih pa se razvršča trikotnik »načrtovalcev«, »izvajalcev« in »uporabnikov« tega sistema. Načrtovalce predstavlja pristojno ministrstvo in z njim povezani državni organi, izvajalci so ravnatelji in učitelji, uporabniki pa so starši – predvsem v smislu dolžnosti izobraževati in vzgajati.

Za dobro delovanje sistema je nujno, da vsak od omenjenih treh deležnikov dobro opravi svojo nalogo in da so med seboj usklajeni. Ker govorimo o soudeležbi na nacionalni ravni, to pomeni, da je za dober načrt (zakonodajno podlago) šolskega sistema treba upoštevati tudi povratno informacijo, ki jo posredujejo izvajalci in uporabniki. Zveza staršev lahko tukaj prispeva predvsem neposredno videnje rezultata izobraževanja v praksi, opozarja na morebitna razhajanja pričakovanj oziroma načrtov in dejanskega stanja, daje primerno težo vzgojni komponenti šole in podobno. Sama po sebi se tu poraja teza, da bi v Sloveniji za vzpostavitev dobrega delovanja omenjenega trikotnika poleg nacionalne starševske organizacije potrebovali tudi nacionalno strokovno združenje učiteljev, razprava o tem pa presega okvir tega prispevka.

Veliko je bilo že zapisanega o tem, da je za razvoj učencev zelo pomemben partnerski odnos med učitelji in starši, šolo in domom (Kolar 2005; Kalin idr. 2009; Meden in Korošec 2013). Razvoj in vzdrževanje partnerskega odnosa je eden temeljnih ciljev ZASSS, in to na vseh ravneh – od individualne prek ravni šole (kjer se kot tretji člen, načrtovalec, poleg učiteljskega zbora in sveta staršev vključi ravnatelj) do nacionalne, ki je opisana v prejšnjih dveh odstavkih.

Ustanovitev ZASSS je v slovenski šolski prostor prinesla novo dimenzijo, ki predstavlja možnost krepitev partnerskih odnosov med deležniki na vseh ravneh in s tem pozitiven vpliv na kakovost šolstva v celoti. Koliko in kako hitro se bo ta možnost udejanjila, pa bomo lahko videli v naslednjih letih.

Literatura in viri

- Cankar, F., Kolar, M., Deutsch, T., Pšunder, M. in Meden, A. (2008). *Analiza sodelovanja staršev in šole ter razvoj modelov partnerskega sodelovanja: zaključno poročilo o rezultatih opravljenega raziskovalnega dela na projektu v okviru ciljnega raziskovalnega programa (CRP) Konkurenčnost Slovenije 2006 2013*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- EPA. (2015). Dostopno na: <http://euparents.eu/> (pridobljeno 3. 2. 2015).
- Kalin, J., Resman, M., Šteh, B., Mrvar, P., Govekar - Okoliš, M. in Mažgon, J. (2009). *Iz zivi in smernice kakovostnega sodelovanja med šolo in starši*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.
- Kolar, M. (2005). *Komuniciranje med šolo in starši kot element kakovosti v vzgoji in izobraževanju*. Magistrsko delo. Ljubljana: UL FDV.

- Meden, A. (2005). Zveza staršev – pot do partnerstva. *Vzgoja: revija za učitelje, vzgojitelje in starše*, št. 28, str. 20–21.
- Meden, A. (2012). Kaj lahko povezovanje staršev prinese slovenskemu šolstvu. *Vodenje v vzgoji in izobraževanju*, 53, št. 3, str. 53–60.
- Meden, A. (2014). Razvoj vloge staršev v slovenskem šolskem sistemu od 2003 do 2013 na primeru OŠ Janka Kersnika Brdo. V: S. Pelc (ur.). *Zbornik Občine Lukovica II*. Ljubljana: Viharnik, str. 253–260.
- Meden, A. in Korošec, J. (2013). *Starši in učitelji – sodelavci*. *Vzgoja: revija za učitelje, vzgojitelje in starše*, št. 60, str. 12–13.
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja – ZOFVI-F. (2006). *Uradni list RS*, št. 129, str. 14.128.
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja – ZOFVI-G. (2008). *Uradni list RS*, št. 36, str. 3563.
- Okrožnica 1-2011*. (2011). ZASSS. Dostopno na: <http://www.zasss.si/documents/1.%20okroznica%20ZASSS.pdf> (pridobljeno 3. 2. 2015).
- Pravila delovanja*. (2011). Ljubljana: ZASSS. Dostopno na: <http://www.zasss.si/documents/Ustanovna%20listina%20ZASSS%20samo%20besedilo.pdf> (pridobljeno 3. 2. 2015).
- The role of parents in the education system of the European union*. (2005). Bruselj: Eurydice.
- Ustanovna listina*. (2011). Ljubljana: ZASSS. Dostopno na: <http://www.zasss.si/documents/Ustanovna%20listina%20ZASSS%20samo%20besedilo.pdf> (pridobljeno 3. 2. 2015).
- Ustava Republike Slovenije, tretja, dopolnjena izdaja*. (2001). Ljubljana: GV Založba.
- Zaman, A. (2008). *Decentralizacija osnovnega šolstva v Sloveniji vloga starševskih organizacij v slovenskem osnovnošolskem sistemu*. Magistrsko delo. Ljubljana: UL FDV.
- ZOFVI. (1996). *Uradni list RS*, št. 12, str. 861.

Anton MEDEN (University of Ljubljana, Slovenia)

PARENTS' ASSOCIATION AS AN IMPORTANT ELEMENT OF A SCHOOL SYSTEM IN A DEMOCRATIC SOCIETY

Abstract: The article offers a brief overview of the way of parents of the primary-school children organizing in the independent Slovenia. Some key changes of the legislation, defining the responsibilities of parents council are presented, as well as a chronological survey of establishing parents associations which are exceeding the limits of an individual primary school. A short comparison to the parents' organizations in other European countries is also given. Special attention is paid to the importance of collaboration of parents with other stakeholders of the school system on all levels, from an individual and a single school, up to a national level. The article outlines the present status of parents associating in Slovenia as well as it briefly presents the Association of Parents Council Working Groups of Slovenia, being the most representative organization of parents in Slovenia, legally grounded in the framework school act.

Keywords: association of parents, parents – school, ZASSS

E-mail for correspondence: anton.meden@fkkt.uni-lj.si

